

WERKPLAN
Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek/Waterland
2015

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek ● Waterland

Erik Schaap
Coördinator
December 2014

INHOUD

DEEL I: Algemeen.....	2
Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	2
Takenpakket Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	2
Opmerkingen bij kerntaken	2
Organisatie	4
Landelijk BD-netwerk	4
DEEL II: Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)	6
Klachtenbehandeling.....	6
Registratie en monitoring	6
Voorlichting en advies	7
Beleidsbeïnvloeding en –advisering	8
Preventieve projecten	8
Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme	9
Onderzoek	10
DEEL III: Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Beemster, Landsmeer, Waterland, Zeevang) ..	11
Klachtenbehandeling.....	11
Registratie en monitoring	11
Voorlichting en advies	12
Beleidsbeïnvloeding en –advisering	13
Preventieve projecten	13
Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme	14
Onderzoek	15

DEEL I

Algemeen

Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het Bureau Discriminatiezaken (BD) Zaanstreek/Waterland heeft sinds 1996 als doelstelling het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie¹ op grond van afkomst, huidskleur, sekse, seksuele gerichtheid, leeftijd, handicap, geloof, levensovertuiging of welke grond dan ook. Het bureau richt zich hierbij vooral op artikel 1 van de Nederlandse Grondwet, het Wetboek van Strafrecht en de gelijke-behandelingswetgeving. Het BD is medeoprichter van en deelnemer aan de Samenwerkende Anti-discriminatievoorzieningen Nederland (SAN), een landelijke koepelorganisatie van tien anti-discriminatiebureaus (ADB's). De ADB's zijn in hun eigen regio's verantwoordelijk voor onder meer klachtenbehandeling, voorlichting, het onderhouden van lokale netwerken en preventie.

Aan de hand van de hieronder genoemde kerntaken wordt beschreven hoe het BD in 2015 werkt aan de aanpak van discriminatie in de Zaanstreek en in Waterland. In het eerste kwartaal van 2015 verschijnt het BD-jaarverslag, waarin alle relevante informatie is te vinden over de werkzaamheden van het Bureau Discriminatiezaken in 2014.

Takenpakket Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het BD heeft de volgende taken:

1. Klachtenbehandeling
2. Registratie en monitoring
3. Voorlichting en advies
4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering
5. Preventieprojecten
6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme
7. Onderzoek

Opmerkingen bij kerntaken

1. klachtenbehandeling

---

¹ Onder discriminatie wordt verstaan: "Elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben, dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op terreinen van het openbare leven wordt tenietgedaan of aangetast" (Wetboek van strafrecht, art. 90 quater). Een eenvoudiger werkdefinitie is: "Het maken van onderscheid op onterechte gronden, als gevolg waarvan een individu of groep nadeel ondervindt."

Het BD is een laagdrempelige organisatie waar inwoners terecht kunnen met klachten en vragen over discriminatie. De kwaliteit van de klachtenbehandeling wordt gewaarborgd door zes beroepskrachten. De BD-medewerkers worden regelmatig bijgeschoold en zijn op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van discriminatievoorkoming en -bestrijding. Om de kennis up to date te houden wordt er onder meer gebruik gemaakt van de expertise bij de Samenwerkende Anti-discriminatievoorzieningen Nederland en het College voor de Rechten van de Mens.

Ondanks de laagdrempeligheid die het BD hanteert ligt het feitelijk aantal discriminatievoorvallen . in de breedste zin des woords . vele malen hoger dan jaarlijks in de statistieken wordt teruggevonden. Onafhankelijke onderzoeken tonen deze onderregistratie keer op keer aan. Dit komt onder meer omdat slachtoffers denken dat melden niet helpt, de weg naar hulpinstanties niet weten te vinden of bang zijn voor de gevolgen van een klacht. Het BD blijft daarom investeren in de meldingsbereidheid. Het vergroten van de naamsbekendheid van het BD is eveneens een punt van aandacht dat regelmatig terugkeert. Het optimaliseren van zowel de bekendheid als de meldingsbereidheid gebeurt onder meer via publicaties in eigen en andere media, werkbezoeken en voorlichtingsacties.

2. a registratie

Het BD registreert de ontvangen discriminatieklachten in een klachtenregistratieprogramma dat voldoet aan de wettelijke eisen, genaamd LBA-net. Dat programma maakt het mogelijk om op een uniforme wijze te registreren en te vergelijken met de informatie van andere ADB's en met bijvoorbeeld gegevens van de politie en het Openbaar Ministerie.

2. b monitoring

Monitoring vindt vooral reactief plaats, naar aanleiding van informatieverzoeken, klachten van externe individuen of organisaties en in het kader van het Regionaal Discriminatieoverleg (RDO). Het monitoren gebeurt verder ten aanzien van extreemrechtse en fundamentalistische organisaties en individuen.

3. voorlichting en advies

Zowel een klachtmelding als een verzoek om voorlichting of informatie kan aanleiding zijn om informatiebijeenkomsten of trainingen te verzorgen. Deze taken voert het BD ook in 2015 uit. Daarnaast biedt het BD proactief voorlichting aan. Gebleken is dat zowel in het basis-, het voortgezet als het beroepsonderwijs de behoefte aan voorlichting groot is. Het BD ziet voorlichting via het onderwijs als een van de BD-kerntaken. Hierbij hoort ook methodiekontwikkeling, het ondersteunen van schoolbesturen en het trainen van docenten. De voorlichting en advisering blijven overigens niet beperkt tot het onderwijs. Uiteenlopende groepen en organisaties als welzijnsinstellingen, media, zelforganisaties, bedrijven en gemeenten maken gebruik van het BD-aanbod.

De voorlichtings- en adviestaken vallen (net als de nummers 4 t/m 7 van het BD-takenpakket) niet onder de door het Rijk verzorgde financiering. De Rijksoverheid verwacht dat de Nederlandse gemeenten daarvoor hun verantwoordelijkheid nemen en via cofinanciering deze activiteiten mogelijk maken. Vier van de negen gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland hebben zich daartoe al bereid verklaard. De andere gemeenten zal in 2015 wederom worden verzocht aanvullende subsidie te verstrekken. Waar dat niet gebeurt, kunnen de taken 3 t/m 7 in beginsel niet worden uitgevoerd.

4. beleidsbeïnvloeding en -advisering

Beleidsadvisering vindt vooral plaats via gemeenten, politie en Openbaar Ministerie. De advisering bestrijkt een groot aantal taakvelden en kan zowel preventief als curatief zijn.

5. preventieprojecten

Het BD heeft al jaren een zeer divers pakket aan preventieprojecten. Als gevolg van teruglopende inkomsten en een kleiner personeelsbestand is dit beleidsonderdeel steeds verder onder druk komen te staan. De nadruk kwam vanaf 2010 vaker te liggen op curatieve werkzaamheden. De uitvoering van het aantal preventieve taken hangt meer dan voorheen af van externe financieringsmogelijkheden (waartoe in toenemende mate fondsen en donateurs werden benaderd). Het Bureau Discriminatiezaken is van mening dat preventie van groot belang blijft om vooroordelen te voorkomen en begrip te kweken en doet dan ook het maximale om deze taak zoveel mogelijk tot zijn recht te laten komen.

6. signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

Het BD onderhoudt over extremistische ontwikkelingen contact met organisaties als de Anne Frankstichting en Kafka, alsmede met gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie. Er zijn geen aanwijzingen voor activiteiten van fundamentalistische instellingen (wellicht wel individuen) in de Zaanstreek en Waterland. Rechts-extremistische uitingen en neonazistische groepsvorming zijn er wel (met name in Purmerend en directe omgeving).

7. onderzoek

Het BD heeft ook het afgelopen jaar onderzoeken uitgevoerd en hoopt hiermee in 2015 te kunnen doorgaan. Verder vloeien uit sommige klachtmeldingen praktijktesten voort, die in het uiterste geval kunnen leiden tot juridische procedures.

Organisatie

Per 1 januari 2015 bestaat de BD-formatie uit een coördinator (0,58 fte), een bureaumedewerker in Zaandam (0,67 fte), een bureaumedewerker in Purmerend (0,67 fte), een medewerker voorlichting (0,45 fte), een financieel medewerker (0,11 fte) en een onderzoeker/projectmedewerker (0,89 fte). Het totale aantal fte's (totaal 3,37) bevindt zich daarmee op hetzelfde niveau als een jaar eerder. Het BD hanteert een 38-urige werkweek, conform de cao-Welzijn. Naast de vaste medewerkers zijn bij het BD meerdere vrijwilligers actief, onder wie de zes bestuursleden. Ook wordt er, net als in 2014, ruimte geboden aan één à twee stagiair(e)s.

Het aantal fte's bij het BD staat overigens onder druk als gevolg van landelijke en plaatselijke ontwikkelingen. Door teruglopende subsidies, aanvullende gemeentelijke voorwaarden en salarisontwikkelingen in de CAO-Welzijn wordt het steeds ingewikkelder om de financiën sluitend te krijgen.

Landelijk BD-netwerk

In juli 2009 trad de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen in werking. Daarmee had vanaf dat moment vrijwel elke inwoner van Nederland toegang tot een laagdrempelige anti-discriminatievoorziening in de directe omgeving. De gemeenten kregen een regierol toebedeeld bij de aanpak van discriminatie en dienden een verordening te maken hoe de wet op lokaal niveau werd uitgevoerd. Alle negen gemeenten in Zaanstreek-Waterland voldoen aan de toegankelijkheidsvereisten van het Rijk. De Rijksoverheid heeft in 2013 de uitkomsten van de wet laten evalueren, met

positieve uitkomsten als resultaat. Besloten is dan ook om door te gaan op de ingeslagen weg en de inzet van de ADB's verder te stimuleren en professionaliseren, onder meer door het opstellen van kwaliteitseisen. Begin 2015 zal de Rijksoverheid, mede op verzoek van de ADB's, een landelijke voorlichtingscampagne presenteren die tot doel heeft om de meldingsbereidheid te vergroten.

Het BD-Zaanstreek/Waterland is aangesloten bij de Samenwerkende Anti-discriminatievoorzieningen Nederland (SAN), een organisatie van tien ADB's die streven naar een transparante, uniforme en doelmatige werkwijze. Het BD zal zich ook in 2015 op verschillende manieren blijven inzetten voor deze koepelorganisatie en vertegenwoordigt de SAN regelmatig tijdens contacten met externe organisaties. Het BD heeft zitting genomen in een landelijke werkgroep die in 2015 gaat onderzoeken of het mogelijk is de beide brancheorganisaties in de ADB-wereld te laten fuseren.

DEEL II

Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)

1. Klachtenbehandeling

Doel: Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal ingediende klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. Zo was er in 2014 een flinke stijging van het aantal meldingen naar aanleiding van nieuwe vijandelijkheden tussen Israël en Hamas, een al vroeg opgelaaide zwarte-Pietendiscussie en met name de minder, minderoproep van PVV-leider Geert Wilders. Een constante in de klachten over de afgelopen jaren is de nog steeds toenemende verruwing en verharding in het publieke debat. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en de maatschappelijke ontwikkelingen verwacht het BD in 2015 in de Zaanstreek minimaal 125 klachtmeldingen en informatieverzoeken in behandeling te kunnen nemen.²

Het BD spant zich in om alle meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen. Het BD-kantoor in Zaandam is ook in 2015 dagelijks geopend. Het bureau hanteert op maandag, woensdag en vrijdag van 11.00-14.00 uur een inloopspreekuur. Daarbuiten is het mogelijk om op afspraak langs te komen.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van klachten.
- Maatwerk, gericht op afhandeling van informatieverzoeken.

2. Registratie en monitoring

Doel: Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.

Het BD registreert alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via LBA-net, een programma dat voldoet aan de landelijke regelgeving. Het BD gebruikt de ingevoerde gegevens voor de afhandeling van meldingen, voor monitoring en om (geanonimiseerde) discriminatiegegevens te verstrekken, onder meer in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Twee keer per jaar wordt een eveneens geanonimiseerd BD-zaaksoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg, waaraan naast de politie en het Openbaar Ministerie ook de centrumgemeente Zaanstad deelneemt (mede namens Oostzaan en Wormerland). De RDO-partners wisselen daarnaast op regelmatige basis informatie uit over de ontvangen discriminatiemeldingen.

---

² Op 1 december 2014 had het Bureau Discriminatiezaken over de voorgaande elf maanden 131 Zaanse klachten in behandeling genomen.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken.
- Levering van geanonimiseerde discriminatiecijfers aan onder meer de Zaanse gemeenten, het Regionaal Discriminatieoverleg en, desgevraagd, het ministerie van BZK. Ook andere organisaties (zoals het CIDI en het Verwey-Jonker Instituut) maken gebruik van de BD-data.

3. Voorlichting en advies

Doel: *Het geven van advies en het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden voor voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Een groot aantal Zaanse scholen benut het BD-aanbod. Ook voor 2015 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken.

Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden. Het bureau zet onder meer in klassen de gewaardeerde, interactieve ~~u~~ooroordelenkoffertjes het eigen, nieuw ontwikkelde lespakket *Zie je eigenlijk wel wat je ziet* in. Dat laatste pakket is ontwikkeld in samenwerking met historicus Hans Luiten en filmmaakster Claudia van Tellegen en legt een relatie tussen de jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog en het heden. Daarbij komt vooral de rol van beeldvorming aan bod.

In dat verband past ook de productie van een tentoonstelling over de jodenvervolging in de Zaanstreek, getiteld *Drie jaar, drie maanden, drie weken*. De expositie en het bijbehorende boekje gaat op 14 januari 2015 van start in de negen voormalige Zaangemeenten . exact 73 jaar na de verdrijving van de joden uit Zaandam . en is te zien tot 5 mei.

In het lesaanbod zal ook aandacht zijn voor islamofobie, een toegenomen probleem in de Nederlandse samenleving. Het BD verricht volgend jaar tevens onderzoek naar de mate van islamofobie in de regio Zaanstreek-Waterland.

Het zijn enkele voorbeelden uit vele. Ook in 2015 wordt aan vele honderden leerlingen en hun docenten voorlichting gegeven. Het BD richt zich daarbij op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Om de scholen bekend te maken met de laatste ontwikkelingen ontvangen ze regelmatig een lesaanbod.

Niet alleen (onderwijs-)instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een nog altijd toenemend aantal naslagwerken in de vorm van boeken, knipsel- en beeldmateriaal. Ook via de BD-website kan veel informatie worden verkregen. De site wordt regelmatig geactualiseerd met onder meer nieuwsberichten en informatie over de eigen werkzaamheden.

Van 2012 t/m 2014 heeft het Bureau Discriminatiezaken in en op verzoek van Purmerend een groot aantal projecten over seksuele diversiteit uitgevoerd. Hiervoor was Rijkssubsidie beschikbaar. Voor de periode 2015-2017 zijn er opnieuw financiën beschikbaar. Het BD heeft Zaanstad voorgesteld lid te worden van deze

Regenboogcoalitie en hiertoe een aanvraag in te dienen bij het Ministerie van SZW. Daaraan werd in december 2014 gewerkt.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Maatwerk gericht op afhandeling informatieverzoeken
- Ontwikkelen en aanbieden nieuw lesmateriaal
- Publicatie algemene BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- Lespakket *Zie je eigenlijk wel wat je ziet*
- Medewerking aan Regenboogcoalitie (o.v.)
- Ontwikkeling van producten over antisemitisme/islamofobie
- Expositie *Drie jaar, drie maanden, drie weken*
- Productie artikelenreeks voor 4 en 5 Mei Comité Zaanstad
- BD-archief en website

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: Door het geven van (gevraagde en ongevraagde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.

Het BD vormt samen met de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie, de Zaaingemeenten en de gemeente Purmerend het Regionaal Discriminatieoverleg. Het RDO komt ook in 2015 minimaal twee keer bij elkaar. Maandelijks voorzien de betrokken partijen elkaar bovendien van de geregistreerde (geanonimiseerde) discriminatieklachten. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Het BD verzorgt onder meer de agenda en de notulen van dit overleg. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk.

De Noord-Hollandse ADB's werken al jaren samen op verschillende terreinen. Het streven is om ook in 2015 gezamenlijk projecten op te zetten. Het ligt verder in de bedoeling om opnieuw tweemaal per jaar een provinciale nieuwsbrief uit te brengen met informatie over de uitwerking van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen.

Het BD geeft gevraagd en ongevraagd beleidsadviezen aan instellingen en gemeenten over het voorkomen (in beide betekenissen van het woord) van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

In 2015 produceert een externe onderzoeker van de Anne Frankstichting een onderzoek naar de discriminatiemeldingen bij de Nederlandse anti-discriminatiebureaus in de periode 2012-2014. Het BD heeft zitting in de begeleidingscommissie.

Producten:

- Deelname aan/agendabeheer van het Regionaal Discriminatieoverleg
- Provinciale samenwerking met vier Noord-Hollandse ADB's
- Provinciale nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties
- Begeleidingscommissie Kerncijferrapportage 2012-2014

5. Preventieve projecten

***Doel:** Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming van mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.*

Het BD verleent medewerking aan het filmproject Monumenten Spreken, dat in 2015 wordt afgerond. De daarvoor verantwoordelijke stichting beoogt de verhalen achter de Zaanse oorlogsmonumenten op film vast te leggen en toegankelijk te maken voor onder meer scholieren. De stichting werkt tevens aan een onderwijspakket over de oorlog. De BD-coördinator heeft zitting in het comité van aanbeveling. Het BD levert met regelmaat documenten, foto's en andere informatie aan de filmmakers.

Een ander oorlogsgelateerd project betreft de pogingen van een werkgroep om de Zaanstreek te voorzien van struikelstenen. Deze van namen en data voorziene stenen worden gelegd voor de woningen waar tot aan hun deportatie en gewelddadige dood tijdens de Tweede Wereldoorlog joden woonden. In totaal gaat het ten aanzien van de Zaanstreek om ongeveer 180 stenen.

Eind 2013 heeft het BD samen met Amnesty International zitting genomen in het Zaans Platform voor Vrede en Dialoog, een samenwerkingsverband waarin ook enkele levensbeschouwelijke organisaties zitten. Doel van dit werkverband is om de afstand tussen de diverse bevolkingsgroepen te verkleinen.

Op kerstavond 2015 vindt de 29ste fakkeloptocht tegen discriminatie plaats. Vertrek- en aankomstlocatie is multicultureel centrum De Groote Weiver in Wormerveer. Het BD verwacht voor deze tocht door Wormerveer en Krommenie weer honderden deelnemers te mogen begroeten.

Producten:

- Fakkelloptocht tegen discriminatie
- Bijdragen aan filmproject Stichting Monumenten Spreken
- Deelname Zaans Platform voor Vrede en Dialoog
- Struikelstenenproject

6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

***Doel:** Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreemrechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.*

Het Bureau Discriminatiezaken heeft zich ook in 2014 meerdere keren ingezet om extreemrechtse uitingen . met name op internet . te weren. Naar verwachting is er ook in

2015 aandacht nodig voor de nog altijd toenemende digitale discriminatie. De toonhoogte op internet en in andere media gaat steeds vaker de grenzen van het Wetboek van Strafrecht voorbij. Daarbij leeft nogal eens het misverstand dat vrijheid van meningsuiting betekent dat in Nederland alles mag worden gezegd en geschreven.

Georganiseerde extreemrechtse initiatieven komen in de Zaanstreek echter vooralsnog niet of nauwelijks voor. Hetzelfde geldt voor fundamentalistische gedragingen in deze regio. Wel zijn er individuen actief die rechts-extremistische boodschappen verspreiden. Het BD werkt bij het bestrijden van rechts-extremisme onder meer samen met de Anne Frank Stichting, onderzoeksorganisatie Kafka en het door de Rijksoverheid gefaciliteerde Meldpunt Internetdiscriminatie (MiND).

Een student van de Hogeschool van Amsterdam verricht in 2015 op verzoek van het BD onderzoek naar de verkiezingsuitslagen gedurende de afgelopen vijf jaar van partijen in de regio Zaanstreek-Waterland die artikel 1 van de Grondwet regelmatig terzijde schuiven. Dit onderzoek moet leiden tot een trendrapportage.

Producten:

- Monitoring extreemrechtse en fundamentalistische ontwikkelingen
- Onderzoek islamofobie
- Verkiezingsonderzoek

7. Onderzoek

***Doel:** Door middel van het uitvoeren van praktijktesten bewijsmateriaal verzamelen over discriminerende activiteiten van specifieke instanties/bedrijven. Het uitvoeren van inventariserende onderzoeken om te komen tot een beeld van de aanwezigheid en/of de omvang van uitsluiting op bepaalde terreinen/sectoren.*

Het BD verricht volgend jaar onderzoek naar de aanwezigheid en verschijningsvormen van islamofobie in de regio Zaanstreek-Waterland.

In 2015 worden alle Noord-Hollandse gemeenten voor de tweede keer langs de discriminatiemeetlat gelegd, een provinciaal ADB-onderzoek naar de bestrijding van ongelijkheid op lokaal niveau. Daarbij vindt een vergelijking plaats van de maatregelen die gemeenten hebben getroffen om ongelijke behandeling tegen te gaan. In 2012 vond het eerste onderzoek in deze vorm plaats.

Wellicht dat er in 2015 meer onderzoeken plaatsvinden, maar dat hangt mede af van actuele ontwikkelingen.

Producten:

- Onderzoek naar islamofobie
- Discriminatiemeetlat

DEEL III

Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer, Zeevang, Beemster)

1. Klachtenbehandeling

Doel: Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal ingediende klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. Zo was er in 2014 een flinke stijging van het aantal meldingen naar aanleiding van nieuwe vijandelijkheden tussen Israël en Hamas, een al vroeg opgelaaide zwarte-Pietendiscussieën . met name . de minder, minderoproep van PVV-leider Geert Wilders. Een constante in de klachten over de afgelopen jaren is de nog steeds toenemende verruwing en verharding in het publieke debat. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en de maatschappelijke ontwikkelingen verwacht het BD in 2015 in Waterland minimaal 75 klachtmeldingen en informatieverzoeken in behandeling te kunnen nemen.³

Het BD spant zich in om alle meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen. Het BD-kantoor in Purmerend is ook in 2015 op dinsdag en donderdag geopend. Het bureau hanteert deze dagen van 11.00-14.00 uur een inloopspreekuur. Daarbuiten is het mogelijk om op afspraak langs te komen.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van klachten.
- Maatwerk, gericht op afhandeling van informatieverzoeken.

2. Registratie en monitoring

Doel: Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.

Het BD registreert alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via LBAnet, een programma dat voldoet aan de landelijke regelgeving. Het BD gebruikt de ingevoerde gegevens voor de afhandeling van meldingen, voor monitoring en om (geanonimiseerde) discriminatiegegevens te verstrekken, onder meer in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Twee keer per jaar wordt een eveneens geanonimiseerd BD-zaaksoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg, waaraan . naast de politie, het Openbaar Ministerie en de Z aangemeenten . ook de gemeente Purmerend deelneemt. De RDO-partners wisselen daarnaast op regelmatige basis informatie uit over de ontvangen discriminatiemeldingen.

---

³ Op 1 december 2014 had het Bureau Discriminatiezaken over de voorgaande elf maanden 79 Waterlandse klachten in behandeling genomen.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken
- Levering van geanonimiseerde discriminatiecijfers aan onder meer de Waterlandse gemeenten, het Regionaal Discriminatieoverleg en, desgevraagd, het Ministerie van BZK. Ook andere organisaties (zoals het CIDI en het Verwey-Jonker Instituut) maken gebruik van de BD-data.

3. Voorlichting en advies

***Doel:** Het geven van advies of het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden voor voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Een groot aantal Purmerendse scholen benut het BD-aanbod. Ook voor 2015 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken.

Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden. Het bureau zet onder meer in klassen de gewaardeerde, interactieve Δ ooroordelenkofferq in. In het lesaanbod zal ook aandacht zijn voor islamofobie, een toegenomen probleem in de Nederlandse samenleving. Het BD verricht volgend jaar tevens onderzoek naar de mate van islamofobie in de regio Zaanstreek-Waterland.

Het zijn enkele voorbeelden uit vele. Ook in 2015 wordt aan vele honderden leerlingen en hun docenten voorlichting gegeven. Het BD richt zich daarbij op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Om de scholen bekend te maken met de laatste ontwikkelingen ontvangen ze regelmatig een lesaanbod.

Niet alleen (onderwijs-)instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een nog altijd toenemend aantal naslagwerken in de vorm van boeken, knipsel- en beeldmateriaal. Ook via de BD-website kan veel informatie worden verkregen. De site wordt regelmatig geactualiseerd met onder meer nieuwsberichten en informatie over de eigen werkzaamheden.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Maatwerk gericht op afhandeling informatieverzoeken
- Ontwikkelen en aanbieden nieuw lesmateriaal
- Publicatie algemene BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- Ontwikkeling van producten over islamofobie
- BD-archief en website

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: Door het geven van (gevraagde en ongevraagde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.

Het BD vormt samen met de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie, de Zaan gemeenten en de gemeente Purmerend het Regionaal Discriminatieoverleg. Het RDO komt ook in 2015 minimaal twee keer bij elkaar. Maandelijks voorzien de betrokken partijen elkaar bovendien van de geregistreerde (geanonimiseerde) discriminatieklachten. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Het BD verzorgt onder meer de agenda en de notulen van dit overleg. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk.

De Noord-Hollandse ADB's werken al jaren samen op verschillende terreinen. Het streven is om ook in 2015 gezamenlijk projecten op te zetten. Het ligt verder in de bedoeling om opnieuw tweemaal per jaar een provinciale nieuwsbrief uit te brengen met informatie over de uitwerking van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen.

Het BD geeft gevraagd en ongevraagd beleidsadviezen aan instellingen en gemeenten over het voorkomen (in beide betekenissen van het woord) van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

In 2015 produceert een externe onderzoeker van de Anne Frankstichting een onderzoek naar de discriminatiemeldingen bij de Nederlandse anti-discriminatiebureaus in de periode 2012-2014. Het BD heeft zitting in de begeleidingscommissie.

Producten:

- Deelname aan/agendabeheer van het Regionaal Discriminatieoverleg
- Provinciale samenwerking met vier Noord-Hollandse ADB's
- Provinciale nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties
- Begeleidingscommissie Kerncijfer rapportage 2012-2014

5. Preventieve projecten

Doel: Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming van mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.

Het BD coördineert ook in 2015 de activiteiten bij de manifestatie op en rond 21 maart, de internationale dag tegen racisme. Verscheidene organisaties besteden tussen 1 en 21

maart op uiteenlopende wijze aandacht aan de thema's discriminatie, tolerantie en de multiculturele samenleving. Het BD organiseert elk jaar ter gelegenheid van 21 maart bij een Purmerendse middelbare school het project *21 maart hoort er bij*. Daarmee gaan leerlingen in gesprek met gastsprekers. Meer informatie is te verkrijgen via www.21maart-purmerend.nl.

Van 2012 t/m 2014 heeft het Bureau Discriminatiezaken in en op verzoek van Purmerend een groot aantal projecten over seksuele diversiteit uitgevoerd. Hiervoor was Rijkssubsidie beschikbaar. Voor de periode 2015-2017 zijn er opnieuw financiën beschikbaar. Het BD heeft zich bereid verklaard om ook dan invulling te geven aan de zogeheten Regenboogcoalitie.

Producten:

- 21 maartmanifestatie
- Medewerking aan Regenboogcoalitie

6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

***Doel:** Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreemrechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.*

Het Bureau Discriminatiezaken heeft zich ook in 2014 meerdere keren ingezet om extreemrechtse uitingen op internet te weren. Naar verwachting is er in 2015 eveneens aandacht nodig voor de nog altijd toenemende digitale discriminatie. De toonhoogte op internet en in andere media gaat steeds vaker de grenzen van het Wetboek van Strafrecht voorbij. Daarbij leeft nogal eens het misverstand dat vrijheid van meningsuiting betekent dat in Nederland alles mag worden gezegd en geschreven.

In Purmerend manifesteert zich sinds 2011 een groepje neonazi's, aanhangers van de Nederlandse Volksunie, dat onder meer de hele stad volplakt met extremistische stickers en posters. Enkele leden van dit gezelschap hebben inmiddels een stevig strafblad. Het Bureau Discriminatiezaken werkt samen met onder meer de gemeente en de politie bij het monitoren van hun activiteiten. Het leidde onder meer tot een gerechtelijke veroordeling van de aanvoerder van deze groep. Momenteel heeft het BD tegen twee Purmerendse NVU-leden aangiftes lopen.

Van andere georganiseerde extreemrechtse initiatieven in de regio Waterland is het BD niets bekend. Hetzelfde geldt voor fundamentalistische gedragingen in deze regio. Het BD werkt bij het bestrijden van rechts-extremisme onder meer samen met de Anne Frank Stichting, onderzoeksorganisatie Kafka en het door de Rijksoverheid gefaciliteerde Meldpunt Internetdiscriminatie (MiND).

Een student van de Hogeschool van Amsterdam verricht in 2015 op verzoek van het BD onderzoek naar de verkiezingsuitslagen gedurende de afgelopen vijf jaar in de regio Zaanstreek-Waterland van partijen die artikel 1 van de Grondwet regelmatig terzijde schuiven. Dit onderzoek moet leiden tot een trendrapportage.

Producten:

- Monitoring extreemrechtse en fundamentalistische ontwikkelingen
- Verkiezingsonderzoek

7. Onderzoek

Doel: Door middel van het uitvoeren van praktijktesten bewijsmateriaal verzamelen over discriminerende activiteiten van specifieke instanties/bedrijven. Het uitvoeren van inventariserende onderzoeken om te komen tot een beeld van de aanwezigheid en/of de omvang van uitsluiting op bepaalde terreinen/sectoren.

Het BD verricht volgend jaar onderzoek naar de aanwezigheid en verschijningsvormen van islamofobie in de regio Zaanstreek-Waterland.

In 2015 worden alle Noord-Hollandse gemeenten voor de tweede keer langs de discriminatiemeetlat gelegd, een provinciaal ADB-onderzoek naar de bestrijding van ongelijkheid op lokaal niveau. Daarbij vindt een vergelijking plaats van de maatregelen die gemeenten hebben getroffen om ongelijke behandeling tegen te gaan. In 2012 vond het eerste onderzoek in deze vorm plaats.

Wellicht dat er in 2015 meer onderzoeken plaatsvinden, maar dat hangt mede af van actuele ontwikkelingen.

Producten:

- Onderzoek naar islamofobie
- Discriminatiemeetlat

